

Dosarul nr. 2ra-1320/18

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (judecător A. Negru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători A. Panov, V. Cotorobai și M. Anton)

ÎNCHEIERE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghii Istratii, prin intermediul avocatului Angela Balan, împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Gheorghii Istratii, prin intermediul avocatului Angela Balan, cu menținerea hotărârii din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 01 iulie 2016, Gheorghii Istratii a depus, prin intermediul avocatului Angela Balan, o cerere de chemare în judecată (vol. I, f.d. 4-9) împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la încasarea sumei de 42 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material și a sumei de 1 000 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, avocatul Angela Balan a relatat că prin ordonanța din 30 noiembrie 2010, a fost începută urmărirea penală conform semnelor componenței de infracțiune prevăzute la art. 206 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar în aceeași dată, Gheorghii Istratii a fost reținut pentru 72 de ore și recunoscut în calitate de bănuț.

A indicat că prin ordonanța din 02 decembrie 2010 a procurorului Elena Cazacov din cadrul secției combatere trafic de ființe umane a Procuraturii Generale, Gheorghii Istratii a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute la art. 206 alin. (3) lit. a) Cod penal.

A susținut că prin încheierea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei Centru,

mun. Chișinău, demersul procurorului Elena Cazacov privind aplicarea măsurii preventive a fost admis, fiind aplicată în privința lui Gheorghii Istratii măsura preventivă sub formă de arest pe un termen de 20 de zile.

A notat că prin decizia din 07 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău, a fost menținută încheierea din 02 decembrie 2010 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

A arătat că prin încheierea din 17 decembrie 2010 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, demersul procurorului Elena Cazacov privind prelungirea măsurii preventive a fost respins, fiind aplicată în privința lui Gheorghii Istratii măsura alternativă sub formă de liberare provizorie sub control judiciar.

A afirmat că prin decizia din 24 decembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul procurorului Elena Cazacov împotriva încheierii din 17 decembrie 2010 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cu casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a fost prelungită în privința lui Gheorghii Istratii măsura preventivă sub formă de arest pe un termen de 30 de zile.

A declarat că prin ordonanța din 29 decembrie 2010 a procurorului Elena Cazacov, Gheorghii Istratii a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute la art. 206 alin. (3) lit. a) Cod penal.

A menționat că la 30 decembrie 2010, dosarul penal a fost expedit spre examinare în instanța de judecată.

A invocat că prin încheierea din 21 ianuarie 2011 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, demersul procurorului Elena Cazacov privind prelungirea măsurii preventive a fost respins, iar demersul avocatului Angela Balan privind înlocuirea măsurii preventive a fost admis, Gheorghii Istratii fiind liberat provizoriu sub control judiciar pe un termen de 90 de zile.

A subliniat că prin sentința din 22 martie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, Gheorghii Istratii a fost achitat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 206 alin. (2) lit. b) și c) și 206 alin. (3) lit. a) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate.

A relevat că prin decizia din 21 decembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul procurorului Elena Cazacov împotriva sentinței din 22 martie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gheorghii Istratii a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 206 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani în penitenciar de tip închis.

A evidențiat că prin decizia din 02 iulie 2013 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins ca inadmisibil recursul declarat de procurorul Pavel Guțan împotriva deciziei din 21 decembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău și admis recursul avocatului Angela Balan, declarat în interesele lui Gheorghii Istratii, cu casarea totală a deciziei atacate și menținerea sentinței din 22 martie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

A reliefat că prin decizia din 12 iunie 2014 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat ca fiind inadmisibil recursul în anulare declarat de Procurorul

general adjunct Igor Serbinov împotriva deciziei din 02 iulie 2013 a Curții Supreme de Justiție.

Astfel, a susținut că Gheorghii Istratii, nefiind vinovat de săvârșirea unei infracțiuni, a fost urmărit penal timp de doi ani și 214 zile, aflându-se în arest preventiv timp de 47 de zile, iar sub control judiciar – timp de 97 de zile.

A notat că prin acțiunile ilegale ale Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale, lui Gheorghii Istratii i-a fost încălcat dreptul la libertate și dreptul de a nu fi urmărit ilegal, în lipsa unei fapte infracționale.

A făcut trimitere la incidența art. 6 lit. a), 7 lit. e) și 11 alin. (1) Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A evidențiat suferințele psihice suportate de Gheorghii Istratii și faptul că prejudiciul material cauzat este compus din sumele pe care le-a plătit pentru asistență juridică.

Prin hotărârea din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău (vol. I, f.d. 154-160), acțiunea depusă de Gheorghii Istratii, prin intermediul avocatului Angela Balan, a fost admisă parțial. S-a încasat în beneficiul lui Gheorghii Istratii, din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, suma de 96 000 de lei (32 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material, 60 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și 4 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică). În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 18 noiembrie 2016, Ministerul Justiției a declarat apel (vol. I, f.d. 163) împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

La 24 noiembrie 2016, Procuratura Generală a declarat apel (vol. I, f.d. 164-166) împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

La 12 decembrie 2016, Gheorghii Istratii a declarat, prin intermediul avocatului Angela Balan, apel (vol. I, f.d. 167) împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. I, f.d. 221-229), au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Gheorghii Istratii, prin intermediul avocatului Angela Balan, cu menținerea hotărârii din 17 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

La 03 mai 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 1-5), solicitând modificarea acesteia în sensul reducerii sumei acordate cu titlu de reparare a prejudiciului material și moral.

În motivarea recursului, Ministerul Justiției a indicat că în speță, nu există un act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată sau al organului ierarhic superior, prin care acțiunile organului de urmărire penală au fost catalogate ca fiind ilegale, condiție obligatorie în contextul angajării răspunderii delictuale a

statului în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În acest context, a făcut trimitere la jurisprudența anterioară a Curții Supreme de Justiție.

A reliefat obligația organului de urmărire penală, stipulată la art. 254 alin. (1) Cod de procedură penală, de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Consideră că în privința lui Gheorghii Istratii a existat bănuiala rezonabilă privind comiterea infracțiunii, subliniind soluția Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Jugănaru contra Moldovei, prin care Curtea a notat că bănuielile rezonabile nu trebuiau în situația reclamantului să fie echivalate cu o veritabilă acuzație și, chiar dacă ulterior aceste suspiciuni nu se confirmă, aceasta nu înseamnă că ele nu au existat la momentul aplicării arestului și că arestul ar fi fost ilegal.

În continuare, a arătat că instanțele ierarhic inferioare au apreciat eronat probele, or soluția de acordare a despăgubirii în sumă de 60 000 de lei pentru repararea prejudiciului moral a fost bazată doar pe presupuneri și deduceri, iar sumele plătite pentru asistență juridică au fost demonstrate doar prin bonuri de plată.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă în redacția în vigoare la data relevantă speței, Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului nu conțin probe privind data la care Ministerul Justiției a recepționat decizia integrală a instanței de apel.

Astfel, este în termen recursul declarat la 03 mai 2018.

Examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ ajunge în mod unanim la concluzia că recursul urmează a fi considerat inadmisibil, din următoarele raționamente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă statuează că Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele

de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă stipulează că Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă prevede că Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea că judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă garanțiilor unui proces echitabil, consfințite la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a

admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe calea recursului pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Totodată, completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția Curții Europene a Drepturilor Omului, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că argumentele invocate în recurs nu au vocația de a duce la modificarea soluției în prezenta cauză și că acestea nu atestă examinarea raportului juridic litigios de către instanțele ierarhic inferioare cu încălcarea normelor de drept material și procesual sau a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, neîncadrându-se astfel în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, În cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din raționamentele nominalizate, completul va considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției.

Conform art. 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Luiza Gafton